

3.3

Med napakami in še več napakami v sklepanju in argumentaciji

V zadnji problemski obravnavi nekaterih vprašanj, s katerimi se ukvarjajo sodobne teorije argumentacije, bomo osvetlili fenomen t. i. napak v sklepanju in argumentaciji, ki je pravzaprav star toliko kot retorika in zanimanje za katerega je vedno bolj živo.¹ Zlasti po prelomnem delu C. L. Hamblina *Fallacies* iz leta 1970, v katerem avtor reinterpreterira to, kar je bilo od Aristotela naprej znano kot »napake v sklepanju« ali »slabi argumenti«²,

- 1 Seznam strokovne literature, ki s teoretskega vidika obravnava napake v sklepanju, je zelo raznolik in obsežen (dober pregled vsebuje zlasti *Handbook of Argumentation Theory* (van Eemeren idr., 2014), kjer so napake v sklepanju obravnavane z vidika različnih perspektiv – argumentativne, retorične, formalnologične, historične itd.). Prav tako poglavje o napakah v sklepanju vsebuje tako rekoč vsak učbenik za logiko, argumentacijo (tj. kot argumentacijo v vsakdanjem življenju) in retoriko – vsi trije tipi odražajo različne (tudi nasprotujoče si) tradicije v obravnavi koncepta o napakah, zato na prvi pogled podobna pojmovanja (npr. kaj je argumentacija, kaj je argument, kaj je napaka v argumentaciji ipd.) še zdaleč niso poljubno združljiva in/ali prenosljiva. V slovenščini tovrstne tematiko najdemo v univerzitetnih učbenikih za logiko (Uršič in Markič, 2009; Šuster, 2015), specialnih priročnikih (Bregant in Vežjak, 2007) in pedagoško-didaktični literaturi, namenjeni učiteljem za razvijanje kritičnega mišljenja pri pouku (Rupnik Vec in Kompare 2006; Kompare in Rupnik Vec, 2016).
- 2 Aristotel je napisal samostojno razpravo *O sofistčnih dokazih zavračanja* ali *O sofistčnih ovrzbah* (stgr. *Perí sofistikhón elénhon* oz. lat. *De sophisticis elenchis*; ohrnila se je v okviru njegovih spisov o logiki, znanih kot *Organon*), v kateri na zgoščen način obravnava trinajst primerov napak v sklepanju. Ta seznam je ostal merodajen ves srednji vek, dobil latinske terminološke ustreznice in še danes tvori izhodiščno jedro vseh standardnih prikazov t. i. napak v sklepanju (angl. *fallacies*).